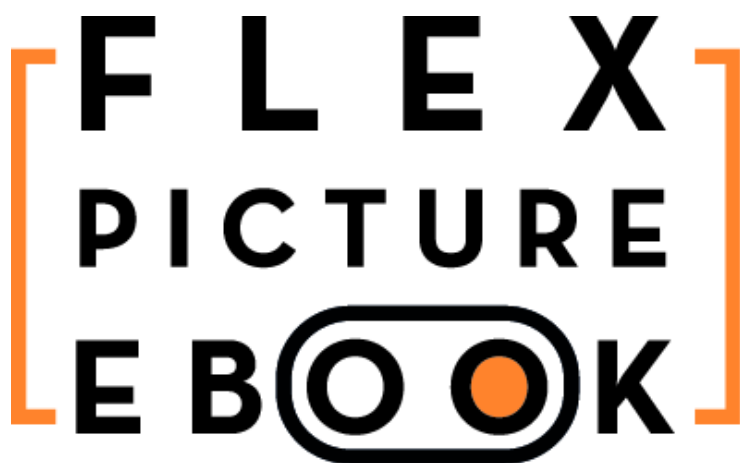

Skaitmeninė knyga įtraukiajam ugdymui

**Žingsnis po žingsnio vadovas, kaip padėti
vaikui, turinčiam autizmo spektro sutrikimą,
suprasti tekstą**

Darbo modulis	WP3 ir WP5
Išleidimo data	13/12/2024
Statusas	V1.1

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Šį projektą (2022 - 1 - FR01 - KA220 - SCH - 000088072) iš dalies finansuoja Europos Komisijos programa „Erasmus+“. Šis leidinys atspindi tik autorių požiūrį, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą.

Turinys

Ižanga apie galimus skaitymo sunkumus, susijusius su specifiniais autizmo spektro sutrikimo požymiais.....	3
Metodai, padedantys vaikams suprasti išvadas ir kurti vaizdinius	3
Keletas personažų pavyzdžių:	3
Kaip galime padėti vaikams sukurti jų vaizdinį?	3
Šio metodo taikymas darant išvadas skaitant knygą „Emilis nori šikšnosparnio“	4
1. variantas: Naudoti paprastą simbolį (?) žymintį, kad nėra aiškaus žodžio, kad mokinys galėtų matyti, jog tai yra išvada, ir ieškotų žodžio, į kurį nurodo tekstas.....	4
2° variantas: Pridėti trūkstantį žodį arba visą išsamią numanomą detalę.....	5
3. variantas: Pateikti raktinius žodžius, kurie padės mokiniui rasti numanomą reikšmę ir, jei įmanoma, susiformuoti vaizdinį.....	6
Santrauka ir tolesnis „Emilis nori šikšnosparnio“ teksto paaiškinimas bei išvadų apie autizmo spektro sutrikimą pateikimas.....	7
Norint suprasti tam tikrus šnekamosios kalbos posakius, reikalingas žodyno paaiškinimas:	7
Be to, vaikų, turinčių autizmą atveju galime žengti dar toliau, paaiškindami emocijų ir fizinių apraiškų paraleles: paaiškinimus apie fizinius mimikos požymius, kurie perteikia emociją.	8
Papildomi ištekliai.....	8
„ Ludosens organizacijos “ (Bègles, Prancūzija), parengusios šį pranešimą, pristatymas	10
1 priedas: Projekto santrauka	12
2 priedas: Europos partneriai.....	13
Prancūzija	13
Austrija	13
Italija	13
Lietuva	13

Pateikiame Jums trumpą vadovą, kuris padės autizmo spektro sutrikimų turintiems vaikams skaityti.

Ižanga apie galimus skaitymo sunkumus, susijusius su specifiniais autizmo spektro sutrikimo požymiais

Autizmas apibūdinamas kaip sunkumai suprantant socialinius kodus, ypač netiesioginius. Ironija ir humoras yra sunkiai suprantami. Autizmas išskirtinai pasižymi supratimą pažodžiui, t. y. pirmuoju laipsniu, nesvarbu, ar žodžiu, raštu ar vaizdais.

Teksto suvokimas yra sudėtinga užduotis, apimanti daugybę kognityvinių procesų. Teksto suvokimas reikalauja, kad skaitytojas sugebėtų atpažinti parašytus žodžius, suprastų žodyną, sintaksines struktūras ir kalbos stilių, turėtų gerus dėmesio ir atminties įgūdžius. Tačiau vien šių įgūdžių nepakanka.

Teksto suvokimas taip pat priklauso nuo skaitytojo gebėjimo daryti išvadas. Skaitant, išvadų darymas reiškia „išsiaiškinti, kas nėra parašyta tekste“. Pradedantys skaityti autistiški vaikai turi išmokti susieti tam tikrus žodžius tarpusavyje, kad galėtų susikurti vaizdinius, padedančius atspėti tai, kas nėra pasakyta tekste. Tačiau šis įgūdis jiems visai neakivaizdus, todėl jį reikia lavinti palaipsniui.

Be to, kai kuriems vaikams gali būti labai sunku naudotis vaizdinius modelius.

Metodai, padedantys vaikams suprasti išvadas ir kurti vaizdinius

Keletas personažų pavyzdžių:

Kuo užsiima Neitanas?

Neitanui tai svarbi diena, nes pirmą kartą nuo tada, kai tapo astronautu, jis perėmė kosminio laivo valdymą ir skrenda į Mėnulį.

Čia atsakymas aiškiai pateiktas tekste.

Kuo užsiima Viljamas?

Viljamas jau kelis metus dirba ligoninės skubios pagalbos skyriuje. Jis dažnai atlieka operacijas žmonėms, kurie patyrė rimtus sužeidimus.

Atsakymas čia nėra pateiktas tekste.

Kai vaikai supranta, kad atsakymas į klausimą gali būti numanomas, jie turi žinoti, kaip rasti tą atsakymą. **Jie turi sugebėti atpažinti žodžius ar žodžių grupes tekste, kurios yra užuominos, padedančios išsiaiškinti numanomą atsakymą.**

Kaip galime padėti vaikams sukurti vaizdinį mintyse?

Šis metodas paaiškina, kaip tai padaryti skaitant tekste pabrauktus žodžius.

Pavyzdys:

Kur yra Maja? Iškvėpusi, Maja su savo kuprine eina taku. Ji svarsto, ar viršūnėje bus gražus vaizdas. „Pirmiausia matome mažą mergaitę, einančią dusdama. Tada matome tą pačią mažą mergaitę, dusdančią ir nešančią savo kuprinę. Tada matome ją einančią su kuprine siauru taku, apsodintu medžiais. Galiausiai matome ją einančią su kuprine siauru, medžiais apsodintu taku link aukščiausios vietos, iš kurios atsivers gražus vaizdas.“

Šis metodas gali apimti iliustracijas, rodančias tai, kaip keičiasi tai, ką matome skaitant. Šie metodai padės vaikams susikurti vaizdinius, kurie susijungia ir keičiasi, kai tekste randama naujų užuominų, o ne tik pavienius vaizdinius, kurie neleidžia daryti išvadų.

Šio metodo taikymas darant išvadas skaitant knygą „Emilis nori šikšnosparnio“

„Emilis nori šikšnosparnio“ galima skaityti trimis variantais:

- **1 variantas:** Naudoti paprastą simbolį (?*), žymintį, kad nėra aiškaus žodžio, kad mokinys galėtų matyti, jog tai yra išvada, ir ieškotų žodžio, į kurį nurodo tekstas.
- **2 variantas:** Apriboti tai, kas liko nepasakyta, ir užtikrinti, kad atsakymai visuomet būtų aiškiai pateikti tekste.
- **3 variantas:** Paryškinti žodžių grupes ir raktinius žodžius, kad vaikas galėtų susikurti vaizdinius savo galvoje.

1 variantas: Naudoti paprastą simbolį (?*) žymintį, kad nėra aiškaus žodžio, kad mokinys galėtų matyti, jog tai yra išvada, ir ieškotų žodžio, į kurį nurodo tekstas.

Šiandien Emilis nori šikšnosparnio. Taip. Taip ir ne kitaip. Taip yra ir viskas! Emilis nori šikšnosparnio. Tikro. ???, kuris skraido naktį. Tokio, su keistais sparneliais, juodomis akytėmis, mažais dantukais ir mažais nagučiais.

???, kuris miega aukštyn kojomis.
Ką ? Šikšnosparnis!

Bet Emili, tai neįmanoma!

Aišku, kad įmanoma.

Jei Emilis nori, įmanoma (???).

Ir kodėl tai nebūtų įmanoma?

Kodėl gi ne ?

Na, nes... nes... šikšnosparniai negyvena butuose. Pagalvokime... Jie gyvena urvuose.

Emilis pasikrapšto galvą ir sumirksi. Tai reiškia, kad jis galvoja.

O kas būtų, jei visi gyventų urve. Puiki mintis!

Bet Emili, čia nėra urvų! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai yra aktyvūs naktį!

Emilis susiraukia ir pasitrina nosį. Tai reiškia, jog jis galvoja. Gerai. Urvas. Jis negali to padaryti, todėl atsisako šios (????).

Tačiau naktį viskas lengviau (????). Užtenka tik išjungti šviesą, užtraukti žaliuzes ir užduolaidas. Gyventi tamsoje, ką...

Bet, Emili, mes nuolatos į viską atsitrenktume! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai valgo mažas pelytes.

Emilis susiraukia. Tai netiesa.

Šikšnosparniai nevalgo mažų pelyčių. Jis pasidomėjo ir žino. Jie minta uodais.

Uodai! Tik įjunk visas šviesas ir šikšnosparniai turės ką valgyti.

Bet Emili, jei mes įjungsime visas šviesas, nebebus tamsu!

Ech! Emiliui pradeda šiek tiek atsibosti...

Jis galvoja, ką dar pasakyti, bet, atvirai kalbant, daugiau idėjų nebeturi.

Šiaip ar taip, Emili, aš net nesuprantu, kodėl ginčijusi (????). Mes neturėsime šikšnosparnio ir taškas. Niekas namuose nelaiko šikšnosparnio. Pasaulyje nėra nė vieno vaiko, kuris savo kambaryje laikytų šikšnosparnį. Ir jei tu nesi tuo patenkintas, tiek jau to (???)."

Emilis paskutinį kartą susiraukia ir sukryžiuoja rankas. Jis niurzga. Jis atsidūsta. Gerai. Viskas gerai.

Viskas gerai. Jis supranta. Jokio šikšnosparnio. Gerasi. Bet koku atveju, tai nesvarbu (????). Jis turi geresnę idėją (????)

Daug geresnę idėją... (????)

2 variantas: Pridėti trūkstamą žodį arba visą išsamią numanomą detalę.

Šiandien Emilis nori šikšnosparnio. Taip. Taip ir ne kitaip. Taip yra ir viskas! Emilis nori šikšnosparnio. Tikro šikšnosparnio. Šikšnosparnis, kuris skraido naktį. Šikšnosparnio su keistais sparneliais, juodomis akytėmis, mažais dantukais ir mažais nagučiais.

Šikšnosparnis, kuris miega aukštyn kojomis.

Ką? Šikšnosparnis!

Bet Emili, tai neįmanoma!

Aišku, kad įmanoma.

Jei Emilis nori, įmanoma. (turėti šikšnosparnį namuose).

Ir kodėl tai nebūtų įmanoma?

Kodėl gi ne?

Na, nes... nes... šikšnosparniai negyvena butuose. Pagalvokime... Jie gyvena urvuose.

Emilis pasikrapšto galvą ir sumirksi. Tai reiškia, kad jis galvoja.

O kas būtų, jei visi gyventų urve. Puiki mintis!

Bet Emili, čia nėra urvų! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai yra aktyvūs naktį!

Emilis susiraukia ir pasitrina nosį. Tai reiškia, jog jis galvoja. Gerai. Urvas. Jis inegali to padaryti, (ką? jis suprato, kad šalia jo nėra jokio urvo). todėl atsisako šios minties (ko? savo sumanymo eiti gyventi į urvą).

Tačiau naktį viskas lengviau. Užtenka tik išjungti šviesą, užtraukti žaliuzes ir užduolaidas. Gyventi tamsoje, ką...

Bet, Emili, mes nuolatos į viską atsitrengtume! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai valgo mažas pelytes. Emilis susiraukia. Tai netiesa. Šikšnosparniai nevalgo mažų pelyčių. Jis pasidomėjo ir žino. Jie minta uodais. Uodai! Tik įjunk visas šviesas ir šikšnosparniai turės ką valgyti. Bet Emili, jei mes įjungsime visas šviesas, nebebus tamsu! Ech! Emiliui pradeda šiek tiek atsibosti... Jis galvoja, ką dar pasakyti, bet, atvirai kalbant, daugiau idėjų nebeturi.

Šiaip ar taip, Emili, aš net nesuprantu, kodėl ginčijuosi (dėl ko ? dėl šikšnosparnio laikymo namuose). Mes neturėsime šikšnosparnio ir taškas (mes neketiname kalbėti apie šikšnosparnio turėjimo namuose temą). Niekas namuose nelaiko šikšnosparnio. Pasaulyje nėra nė vieno vaiko, kuris savo kambaryje laikytų šikšnosparnį. Ir jei tu nesi tuo patenkintas, tiek jau to! (aš nekeisiu savo nuomonės)!"

Emilis paskutinį kartą susiraukia ir sukryžiuoja rankas. Jis niurzga. Jis atsidūsta. Gerai. Viskas gerai. Viskas gerai. Jis supranta. Jokio šikšnosparnio. Gerasi. Bet koku atveju, tai nesvarbu (jei jis negali turėti šikšnosparnio). Jis turi geresnę idėją (nei mintis turėti šikšnosparnį namuose).

Daug geresnę idėją... (jis ketina paprašyti didžiulio vandenynuose gyvenančio gyvūno, kuris yra bestuburis su dideliais čiuptuvais, vadinamas aštuonkoju).

3 variantas: Pateikti raktinius žodžius, kurie padės mokiniui rasti numanomą reikšmę ir, jei įmanoma, susiformuoti vaizdinį.

Šiandien Emilis nori šikšnosparnio. Taip. Taip ir ne kitaip. Taip yra ir viskas! Emilis nori šikšnosparnio. Tikro. Tokio, kuris skraido naktį. Tokio su keistais sparneliais, juodomis akytėmis, mažais dantukais ir mažais nagučiais.

Tokio, kuris miega aukštyn kojomis.

Ką ? Šikšnosparnis!

Bet Emili, tai neįmanoma!

Aišku, kad įmanoma.

Jei Emilis nori, įmanoma.

Ir kodėl tai nebūtų įmanoma?

Kodėl gi ne ?

Na, nes... nes... šikšnosparniai negyvena butuose. Pagalvokime... Jie gyvena urvuose.

Emilis pasikrapšto galvą ir sumirksi. Tai reiškia, kad jis galvoja.

O kas būtų, jei visi gyventų urve. Puiki mintis!

Bet, Emili, čia nėra urvų! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai yra aktyvūs naktį!

Bet Emili, čia nėra urvų! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai yra aktyvūs naktį!

Emilis susiraukia ir pasitrina nosį. Tai reiškia, jog jis galvoja. Gerai. Urvas. Jis inegali to padaryti, (????). todėl atsisako šios minties (???).

Tačiau naktį viskas lengviau. Užtenka tik išjungti šviesą, užtraukti žaliuzes ir užduolaidas. Gyventi tamsoje, ką...

Bet, Emili, mes nuolatos į viską atsitrenktume! Ir tu tikrai žinai, kad šikšnosparniai valgo mažas pelytes.

Emilis susiraukia. Tai netiesa.

Šikšnosparniai nevalgo mažų pelyčių. Jis pasidomėjo ir žino. Jie minta uodais.

Uodai! Tik įjunk visas šviesas ir šikšnosparniai turės ką valgyti.

Bet Emili, jei mes įjungsime visas šviesas, nebebus tamsu!

Ech! Emiliui pradeda šiek tiek atsibosti...

Jis galvoja, ką dar pasakyti, bet, atvirai kalbant, daugiau idėjų nebeturi.

Šiaip ar taip, Emili, aš net nesuprantu, kodėl ginčijuosi. Mes neturėsime šikšnosparnio ir taškas.

Niekas namuose nelaiko šikšnosparnio. Pasaulyje nėra nė vieno vaiko, kuris savo kambaryje laikytų šikšnosparnį. Ir jei tu nesi tuo patenkintas, tiek jau to!

Emilis paskutinį kartą susiraukia ir sukryžiuoja rankas. Jis niurzga. Jis atsidūsta. Gerai. Viskas gerai. Viskas gerai. Jis supranta. Jokio šikšnosparnio. Gerasi. Bet koku atveju, tai nesvarbu. Jis turi geresnę idėją.

Daug geresnę idėją...

Santrauka ir tolesnis „Emilis nori šikšnosparnio“ teksto paaiškinimas bei išvadų apie autizmo spektro sutrikimą pateikimas

Norint suprasti tam tikrus šnekamosios kalbos posakius, reikalingas
žodyno paaiškinimas:

- Šikšnosparnis

Trečiame knygos puslapyje žodis „šikšnosparnis“ nekartojamas tris kartus, o netiesiogine prasme užsimenama apie šikšnosparnį, tačiau šis žodis nėra šiek tiek tiesiogine prasme.

O ketvirtame sakinyje vėlgi žodis „šikšnosparnis“ neminimas.

Nors kiekviename sakinyje aprašomas šikšnosparnio objektas, jis vis tiek yra numanomas.

- „Jei Emilis nori, įmanoma“.

Yra daroma išvada, nes Emilio troškimo objektas nėra paaiškintas tiesiogine prasme, todėl vaikui, kuris nelengvai supranta numanomus teiginius, gali būti naudinga pridėti papildomą paaiškinimą: turėti namuose šikšnosparnį.

- „Jis negali to padaryti, todėl atsisako šios minties“.

Ir čia vėlgi vaikui, kuris nelabai gerai supranta numanomus teiginius, gali prireikti konkretaus paaiškinimo, ką Emilis iš tikrųjų suprato ir ko jis iš tikrųjų nori atsisakyti.

- Teksto pabaigoje ypač daug dėmesio skiriama netiesioginiam, taip pat subtiliam humoro jausmui, kurie nėra lengvai prieinami autizmo spektre esantiems vaikams.

- Todėl gali būti naudinga pridėti aiškią formuluotę prie frazės „kodėl aš kalbu“ (apie ką? apie šikšnosparnį namuose).
- Ir taškas. (Daugiau nekalbėsime apie šikšnosparnį namuose).
- Galima žengti dar vieną žingsnį ir paaiškinti, ką reiškia „taškas“; taip sakoma, kai nebėra ką pridurti ir kad nereikia toliau diskutuoti šia tema.
- Frazėje „tai tas pats dalykas“, tuo pačiu būdu, kartu reikėtų pridėti aiškią formuluotę (aš nepakeisiu savo nuomonės)!

• Pačioje teksto pabaigoje yra keletas netiesioginių teiginių: „Gera, vis tiek, tai nėra rimta“; Gali prireikti paaiškinti, ką reiškia frazė „tai nėra rimta“, kurią ne visada reikia suprasti iš pirmo žvilgsnio.

„Tai nėra rimta“ gali būti pasakyta atsainiai, tačiau iš tikrųjų emociją jaučiančiam asmeniui tai yra svarbu. Tai išraiška, vartojama siekiant neatrodyti kvailai arba apsaugoti save nuo savo jausmų tikrovės. Ši išraiška ne visada atspindi vidinės emocinės būsenos tikrovę.

- „Jis turi geresnę idėją...“ kartojama du kartus.

Vieną kartą tam, kad pasakyti, jog jo galvoje kilo nauja idėja, ir antrą kartą - su aštuonkojo atvaizdu, kuris leidžia daryti prielaidą, kad vaikas žino žodį, susijusį su šiuo atvaizdu.

Šioje paskutinėje dalyje gali būti svarbu tiksliai įvardinti konkrečią idėją.

Jis turi geresnę idėją (nei laikyti šikšnosparnį namuose).

Daug geresnę idėją... (jis ketina paprašyti didžiulio gyvūno, gyvenančio vandenynuose, kuris yra bestuburis su dideliais čiuptuvais, vadinamo „aštuonkoju“).

Be to, vaikų, turinčių autizmą atveju galime žengti dar toliau, paaiškindami emocijų ir fizinių apraiškų paraleles: paaiškinimus apie fizinius mimikos požymius, kurie perteikia emociją.

- „Emilis susiraukia ir pasitrina nosį. Jis galvoja. Gera. Urvas.“ :
Emilis susiduria su nesupratimu. Jis nesupranta, ir tai parodoma fiziniu ženklu.
- „Emilis sumirksi“:
Emilis susiduria su nesupratimu. Jis nesupranta, ir tai išreiškiama fiziniu ženklu.
- „Ech, Emiliui pradeda šiek tiek atsibosti.“
Emilis atsidūsta, norėdamas išreikšti savo susierzinimą ir nepritarimą.

Papildomi ištekliai

- [Mokomosios medžiagos pritaikymas mentaliniams žemėlapiams - Agnès Deschamps iš tinklaraščio Pédagogie autisme](#)
- [„SACCADE“ metodas Kvebeke](#)
- [„Už žodžių ribų“ Éditions Passe-temps](#): žaidimas, iš kurio buvo paimti pavyzdžiai, skirti išvados (kur yra Maja? ir kuo užsiima Neitanas?) sąvokai paaiškinti.

Žingsnis po žingsnio vadovas, padedantis
vaikui, turinčiam autizmo spektro sutrikimą,
suprasti tekstą

- Yra daug žaidimų, kuriuos galima naudoti dirbant su išvados sąvoka vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimų (ASS).

„Ludosens organizacijos“ (Bègles, Prancūzija), parengusios šį pranešimą, pristatymas

Priscilla Laulan įsteigė „Ludosens“ 2015 metų sausį. Kilusi iš autizmo ir dėmesio sutrikimo su hiperaktyvumu arba be jo (angl. ADHD) paveiktos šeimos, ji matė kokias problemas patiria šeimos skirtinguose viešosios politikos kontekstuose skirtingais laikotarpiais (1970-aisiais, 1990-aisiais, 2010 -aisiais ir kt.).

Pagal išsilavinimą aplinkos inžinierė, geografe ir etnoekologė, tvirtai puoselėjanti socialinės ir solidarumo ekonomikos vertybes, ji siekė suderinti savo asmeninę istoriją, profesinius įgūdžius ir norą padėti šeimoms, vaikams ir jaunuoliams, paveikti neuroįvairovės.

Iš pradžių, pati plačiai naudojusi Montessori įkvėptus žaidimus savo dukrai, kuriai, sulaukusiai trejų metų, buvo diagnozuotas autizmas, ji siekė demokratizuoti autizmui pritaikytus žaidimų priemones prieinamas visiems, kad šeimos galėtų jomis naudotis. Specializuota žaislų biblioteka buvo pirmasis įgyvendintas projektas, kartu teikiant patarimus vietos valdžios institucijoms, kaip geriau rūpintis vaikais, turinčiais specialiųjų poreikių. Šiandien žaislų biblioteka yra prieinama visoms negalia turinčioms šeimoms.

2018 metais buvo pradėta programa „Visų formų intelekto vertinimas“, teikianti beveik pilnos darbo dienos paramą daugiau nei 60 jaunuoliams nuo 18 iki 30 metų. Nuo 2020 metų vasaros prie meninio ir skaitmeninio kelio prisijungs permakultūros kelias. Ši idėja kilo pastebėjus, kad jaunuoliams su negalia trūksta konkrečių galimybių bendrauti ir įsitraukti į bendrus projektus. Teigiami ir šilti atsiliepimai paskatino mus tęsti savo veiklą. Kiekvienais metais nauji meniniai ir skaitmeniniai projektai suteikia jaunimui galimybę išreikšti savo požiūrį į tai, kas jiems svarbu, o šios informuotumą didinanačios priemonės platinamos kuo plačiau.

„Ludosens“ pasisiekė užmegzti partnerystes su Kvebeko ir Ispanijos organizacijomis, o bendradarbiavimas buvo puoselėjamas nuo 2018 iki 2023 metų. Mobilumo programos suteikė galimybę jaunuoliams, turintiems neuroįvairovės patirties, vykti į keliones 2019 metais ir du kartus 2022 metais. Šie bendradarbiavimo projektai tapo puikiu įkvėpimo šaltiniu stebint, kaip skatinama įtrauktis užsienyje. Šiandien „Ludosens“ tęsia savo dalyvavimą tarptautiniuose bendradarbiavimo projektuose iki 2025 metų, siekiant užtikrinti prieigą prie skaitymo vaikams su negalia kartu su Italija, Austrija, Lietuva ir kitais Prancūzijos partneriais.

2019 metais susitikus su Olivier Desagnat, kino režisieriumi ir vienu iš „D'Asques et D'Ailleurs“ bendrąkūrėju, lėmė bendrą dokumentinio filmo „Mūsų netipiniai talentai - privalumas visuomenei“ (angl. *Our atypical talents, a plus for society*) režisūrą ir prodiusavimą, kuris buvo baigtas 2021 metų balandį. Dokumentinis filmas buvo rodomas internetu ir įvairiuose kino teatruose Žirondos regione: Bordo mieste esančiame „Utopia“, taip pat Bazase, Arkašone, Sen Andrė de Kubsake ir Saucats vietovėje. Tai buvo nuostabi patirtis ir galimybė pasinerti į įdomias diskusijas su žiūrovais.

2020 metais „Ludosens“ veiklą praturtino susitikimai su ypatingais partneriais, o sodo miškų srityje buvo pradėti nauji projektai. Filosofinė intencija - per valgomus augalus vėl atkurti žmonių ryšį su jų emocijomis ir pojūčiais bei išryškinti nuostabą jaunų žmonių su neuroįvairove jautrumą. Šiame

Žingsnis po žingsnio vadovas, padedantis
vaikui, turinčiam autizmo spektro sutrikimą,
suprasti tekstą

projekte dalyvaujantys jauni žmonės vadinami sodo pranešėjais, ir jie kelia visuomenės informuotumą apie sodo miškus ir jų svarbą mieste.

2022 metų vasarą Bordo metropolija skyrė mums žemės sklypą Caudéran vietovėje, kad galėtume tvarkyti ir pasodinti multisensorinį sodo mišką.

Šiandien „Ludosens“ turi penkis darbuotojus, moko ir rengia vietos valdžios institucijų ir verslo pasaulio specialistus, kasmet remia apie 22 jaunų žmonių 9 mėnesių trukmės profesinio rengimo kursuose, kelia sąmoningumą apie 1 200 žmonių (įmonių darbuotojų, moksleivių ir kt.) ir bendradarbiauja su daugybe partnerių įgyvendinant įvairius projektus.

2024 metais sukurta nauja „įdarbinimo solidarumo renginiuose“ programa siekiama kasmet paremti 12 jaunų žmonių integraciją į darbo rinką atliekant užduotis, susijusias su jų aistromis (pramogos, permakultūra, augalinis maistas ir kt.).

Jos valdybą sudaro dešimt žmonių iš įvairių profesinių sričių: autizmo, turizmo, žmogiškųjų išteklių, vietos valdžios institucijų bei buvusių programos „Valorisons“ (liet. „Įvertinkime“) dalyvių.

1 priedas: Projekto santrauka

„Flex Picture Ebook“ skaitmeninė knyga įtraukiamam ugdymui

Esamos mokymo priemonės dažnai neatitinka specifinių vaikų, turinčių negalią, poreikių. Be to, pritaikytos knygos dažnai yra brangios ir kelia sunkumų integruojant jas į įtraukiamą ugdymo aplinką.

Bendradarbiaujant su skaitmeninio prieinamumo ekspertais, mokytojais ir vaikų knygų leidykla, šio projekto tikslas – sukurti iliustruotą skaitmeninę knygą, kuri būtų prieinama visiems vaikams, įskaitant vaikus su negalia. Be teksto, kurį reikia konfigūruoti, „Flex Picture Ebook“ apima pritaikytas iliustracijas su keliais supaprastinimo lygiais, interaktyvius elementus ir garsinį pasakojimą, išlaikant prieinamą kainą. Trumpą demonstraciją, kaip sukonfigūruoti „Supaprastinti Išskirti Animuoti Priartinti“ (angl. *Simplify Isolate Animate Zoom*) iliustracijas, galima rasti projekto svetainėje.

Mūsų tikslas – padidinti prieinamų skaitmeninių knygų prieinamumą ir kokybę, kad jos sklandžiai integruotųsi į įtraukiojo ugdymo aplinką.

Pagrindiniai laukiamieji rezultatai :

- Skaitmeninė lanksti paveikslėlių el. knyga „Emilis nori šikšnosparnio“ (V. Cuvellier, R. Badel) 5 kalbomis.
- Informuotumo didinimas ir paramos suteikimas mokytojams bei tėvams, pateikiant klasėje išbandytus mokymo scenarijus.
- Mokymai turinio kūrėjams apie lankščių paveikslėlių el. knygų leidybą, taip pat nemokama programinės įrangos ir gairių teikimas.

Žingsnis po žingsnio vadovas, padedantis
vaikui, turinčiam autizmo spektro sutrikimą,
suprasti tekstą

2 priedas: Europos partneriai

Prancūzija

Les Doigts Qui Rêvent, Talantas
Ludosens, Bègles
Jaunųjų aklyjų institutas (IJA), Tulūza

Austrija

Johannes Keplerio universitetas, Lincas

Italija

Fondazione Robert Hollman,
AbilNova, Trentas

Lietuva

Lietuvos Aklyjų ir silpnaregių ugdymo centras (LASUC), Vilnius

